

แบบรายงานการตรวจราชการระดับเขต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

คณะที่1Promotion & Prevention Excellence (ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ)

หัวข้อ ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย

เขตสุขภาพที่....1....จังหวัดแพร่ ตรวจราชการรอบที่ 2 วันที่ 27-29 มิถุนายน พ.ศ. 2561

KPI : ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย

Σ สถานการณ์/สภาพปัญหา

การเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เพื่อให้มีพัฒนาการสมวัยโดยใช้ DSPM และการคัดกรองเด็กในช่วงอายุ 9 , 18 , 30 และ 42 เดือน โดยใช้ DSPM / DAIM ทุกอำเภอมีการดำเนินงานครอบคลุม ทุกพื้นที่ บุคลากรทุกสถานบริการ (รพ.สต. และ รพ.) ได้รับการอบรมฝึกทักษะการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยเครื่องมือ DSPM รวมถึงพัฒนาศักยภาพไปยังครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็กทุกแห่ง และ ครูโรงเรียนอนุบาล ทุกโรงเรียน ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มดีขึ้น โดยปีงบประมาณ 2561 มีความครอบคลุมในการคัดกรองของ 4 ช่วงอายุร้อยละ 84.63 มีพัฒนาการเด็กสมวัย(ครั้งแรก) ร้อยละ 64 พบสงสัยล่าช้าร้อยละ 36 และเมื่อได้รับการประเมินหลังให้โอกาสพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไปส่งเสริมพัฒนาการที่บ้าน 1 เดือน พบว่ามีเด็กกลับมาพัฒนาการสมวัยเพิ่มเป็นร้อยละ 93.5

ในปีงบประมาณ 2558 - 2559 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้จัดสรรงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กด้วย DSPM (Developmental Surveillance and Promotion Manual) ครบทุก รพ.สต. มีระบบส่งต่อเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าอย่างชัดเจน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับถึงทักษะการเลี้ยงลูกด้วยหลักสูตร กิน กอด เล่น เล่า (2 ก 2 ล)ไปยังพ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก การติดตามสมรรถนะการประเมินพัฒนาการเด็กของบุคลากรสาธารณสุข ดำเนินการโดยทีมประเมินมาตรฐานอนามัยแม่และเด็กจังหวัดแพร่ โดยการเยี่ยมพร้อมประเมินมาตรฐานในคลินิกฝากครรภ์ และคลินิกสุขภาพเด็กดี ในด้านความรู้ ทักษะ ของบุคลากร รวมถึงอุปกรณ์ สถานที่ ข้อมูล เอกสาร ใน รพ. และ รพ.สต. ทุกแห่ง โดยแบ่งการติดตามทุกปี ละ 24 รพ.สต. ศูนย์เด็กเล็ก 24 แห่ง

Σ การดำเนินงานของพื้นที่ (Essential Task)

มาตรการดำเนินงานในพื้นที่	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
1. ประกาศนโยบายเรื่องพัฒนาการเด็กเป็นนโยบายจังหวัดแพร่	-ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน	-ติดตามผลการดำเนินงานของผู้บริหารในที่ประชุม กวป. -ผู้บริหารระดับอำเภอติดตามผลการดำเนินงานของ	-ติดตามผลการดำเนินงานของผู้บริหารในที่ประชุม กวป. -ผู้บริหารระดับอำเภอติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในระดับตำบล	-สรุปผลและวางแผนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

		เจ้าหน้าที่ในระดับ ตำบล		
--	--	----------------------------	--	--

ผลลัพธ์ที่ต้องการ		ผู้บริหารรับทราบ และตระหนัก พร้อม ติดตามข้อมูลในพื้นที่		
ผลการดำเนินงาน				
2. ผู้บริหารติดตาม และ ตรวจสอบข้อมูล	-ชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงาน	-มีการลงข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน 100%	-มีการลงข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน 100%	-สรุปผลและวางแผน ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง
ผลลัพธ์ที่ต้องการ		-ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วนทุกพื้นที่		
ผลการดำเนินงาน				
3. พัฒนาทักษะผู้ประเมิน พัฒนาการเด็ก	-ชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงาน	-อบรมทักษะการ ประเมินพัฒนาการ เด็กให้กับเจ้าหน้าที่ ครบทุก รพ.สต.	-อบรมทักษะการ ประเมินพัฒนาการเด็ก ให้กับเจ้าหน้าที่ครบทุก รพ.สต.	-สรุปผลและวางแผน ดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง
ผลลัพธ์ที่ต้องการ	-ประชุมชี้แจงแนว ทางการดำเนินงานทุก สถานบริการ	-ฟื้นฟูทักษะการ ประเมินพัฒนาการ เด็กให้กับเจ้าหน้าที่ ครบทุก รพ.สต.		
ผลการดำเนินงาน	-ประชุมชี้แจงแนว ทางการดำเนินงาน ตัวแทนอำเภอละ 5 คน ในวันที่ 26 ตุลาคม 2559			

- ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดผลสำเร็จ

Row Labels	+ ไม่ได้คัดกรอง	+ คัดกรอง	Grand Total
+ 01-เมืองแพร่	15.45%	84.55%	100.00%
+ 02-ร้องกวาง	23.79%	76.21%	100.00%
+ 03-ลอง	17.75%	82.25%	100.00%
+ 04-สูงเม่น	10.43%	89.57%	100.00%
+ 05-เด่นชัย	13.41%	86.59%	100.00%
+ 06-สอง	14.82%	85.18%	100.00%
+ 07-วังชิ้น	16.36%	83.64%	100.00%
+ 08-หนองม่วงไข่	5.32%	94.68%	100.00%
Grand Total	15.37%	84.63%	100.00%

Row Labels	+ ไม่ได้ติดตาม	+ ติดตาม	Grand Total
+ 01-เมืองแพร่	10.93%	89.07%	100.00%
+ 02-ร้องกวาง	7.33%	92.67%	100.00%
+ 03-ลอง	20.85%	79.15%	100.00%
+ 04-สูงเม่น	22.07%	77.93%	100.00%
+ 05-เด่นชัย	8.48%	91.52%	100.00%
+ 06-สอง	12.05%	87.95%	100.00%
+ 07-วังชิ้น	8.70%	91.30%	100.00%
+ 08-หนองม่วงไข่	14.12%	85.88%	100.00%
Grand Total	12.52%	87.48%	100.00%

ตัวชี้วัด/ผลงาน		คปสอ.							
		เมือง	สูงเม่น	เด่นชัย	ลอง	วังชิ้น	ร้องกวาง	สอง	หนองม่วงไข่
1. ร้อยละของเด็ก	สงสัยล่าช้า	39.6	27.5	32.1	29.9	35.1	40.9	47.5	35.2
อายุ 0-5 ปี มี	สมวัย	93.6	92.4	94.8	94.1	94.8	96.4	89.7	93.3
พัฒนาการสมวัย	หลังติดตาม 1 เดือน								

● สรุปประเด็นสำคัญที่เป็นความเสี่ยงต่อการทำให้การขับเคลื่อนนโยบายหรือการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ (Key Risk Area/ Key Risk Factor) ซึ่งได้จากการวินิจฉัย ประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการตรวจติดตาม

จากการนิเทศ ติดตาม โดยการประเมินมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กใน รพ.สต. พบว่าการให้ความสำคัญในการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็ก ยังไม่เข้มแข็ง ไม่อาศัยหลักวิชาการในการดำเนินงาน ความรู้

และทักษะที่ได้รับ สถานบริการบางแห่งไม่มีการนำไปปรับปรุงคุณภาพบริการ ทำงานในรูปแบบเดิม ข้อมูลบางอย่างไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน

- ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา / อุปสรรค / ปัจจัย ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะที่ให้ต่อหน่วยรับตรวจ
1.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางแห่ง มีข้อจำกัด เรื่องสถานที่และบุคลากรที่รับผิดชอบงาน ไม่สามารถบริการงานแม่และเด็กให้มีคุณภาพ จากทัศนคติ,ความไม่เข้าใจในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก บุคลากรหลายแห่งยังขาดทักษะ ในการให้บริการทั้งในคลินิกฝากครรภ์ และคลินิกเด็กสุขภาพดี ไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อคุณภาพ ทำงานในรูปแบบเดิม เช่น ระบบบริการคลินิกสุขภาพเด็กดีคุณภาพ บุคลากรมีน้อยให้บริการ 1 ครั้งต่อเดือน อุปกรณ์ให้บริการไม่เพียงพอ/ขาด/ไม่ได้มาตรฐาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาอุปกรณ์ ในการเสริมสร้างพัฒนาการแก่เด็กให้ทุก รพ.สต. 2.บุคลากรแม่และเด็ก หลายหน่วยบริการยังมีความรู้ที่ไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากภาระงานมากขาดโอกาสเข้ารับการพัฒนาทักษะ และ ความรู้ใหม่ 3.ระดับอำเภอบางแห่งและระดับตำบลหลายแห่งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานใหม่ ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก เช่นการประสานงานผู้เกี่ยวข้องของอปท.เพื่อพัฒนามาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีการะงานมากด้านการจัดทำเอกสาร ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่เป็นผู้ประเมินมีมาตรฐานการประเมินแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องจัดทำเอกสารหลายอย่าง โดยไม่ได้บูรณาการกัน	1.ควรมีการสนับสนุนสื่อให้ความรู้ตามหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ อย่างต่อเนื่อง คือ ตั้งไข่ล้ม ตีกตอก นิทานอีสป เนื่องจากครอบครัวไทยจำนวนมากไม่มีหนังสือนิทานสำหรับเด็ก 2.จัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกปี 3.ประสานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดนโยบายให้ศูนย์เด็กเล็กมีการเฝ้าระวังและคัดกรอง พัฒนาการเด็กปฐมวัยตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข 4.กรมวิชาการทุกกรม ควรมีหลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง งบประมาณค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ควรสนับสนุนให้กับบุคลากรในพื้นที่ 3.ศูนย์เด็กเล็กเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานตามมาตรฐานของหลายหน่วยงานทั้ง มหาตไทย/ศึกษาธิการ/สาธารณสุข ควรมีการบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและสอดคล้องกัน รวมถึงการประเมินรับรองมาตรฐาน ซึ่งเป็นการลดภาระงานของครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดทำเอกสาร จะได้ใช้เวลาไปในการอบรมเลี้ยงดูเด็กส่งเสริมสุขภาพ/พัฒนาการเด็ก ได้อย่างเต็มที่ และศูนย์อนามัยควรมีการประสานการดำเนินงานกับจังหวัดให้ชัดเจนถูกต้อง และต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะตอนนโยบาย/ต่อส่วนกลาง/ต่อผู้บริหาร/ต่อระเบียบ กฎหมาย

- 1.สื่อในการสนับสนุนหลักสูตร กิน กอด เล่น เล่า (2 ก 2 ล) ควรสนับสนุนให้ทุกปีเช่นเดียวกับสมุดบันทึกสุขภาพแม่ และเด็ก (สมุดสีชมพู)
- 2.นโยบายการส่งเสริมสุขภาพเด็กตั้งแต่ 6 เดือน – 5 ปี ด้วยการให้น้ำเสริมธาตุเหล็กเพื่อป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ควรเป็นนโยบายระดับกระทรวง

- 3.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก น่าอยู่ไปสู่มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ-ปลอดภัย คือ กรมอนามัย กรมควบคุมโรคและกรมสุขภาพจิต ควรประสานการดำเนินงานกันให้ชัดเจนและควรจัดเวทีชี้แจงให้หน่วยงานระดับจังหวัด รับทราบเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานเพื่อย้ำเตือนการปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ พร้อมทั้งควรมีหนังสือแจ้งเวียนจากกระทรวงใช้อ้างอิงเพื่อการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
4. การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะผลักดันเป็นนโยบายสาธารณะ ของ อปท. โดยให้มีการบูรณาการภายในกองการศึกษาและกองสาธารณสุข ที่จะพัฒนาให้ศูนย์เด็กเล็กมีคุณภาพทั้งด้านการศึกษาด้านสาธารณสุข รวมถึงควรมีการบูรณาการกันของทุกหน่วยตรวจสอบรับรองมาตรฐานด้วย
5. กระทรวงศึกษาธิการควรผลักดันให้สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนเข้าร่วมโครงการศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ และ ศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

ผู้รายงาน ไพรินทร์ เรืองจันทร์
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
โทร.084-6001678
e-mail : aompairin@hotmail.com